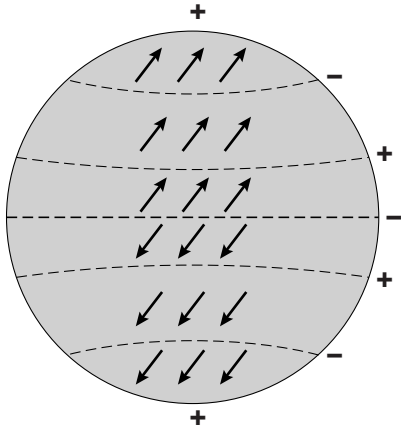

Weer en klimaat

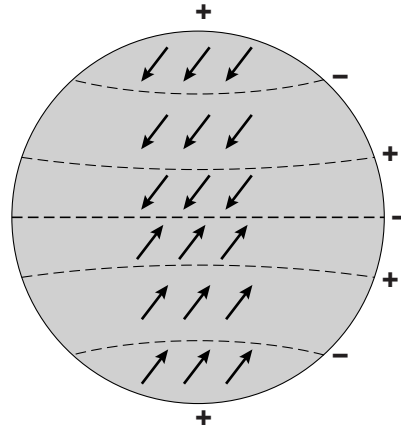
bron 1

Vier tekeningen van de grote windsystemen op aarde

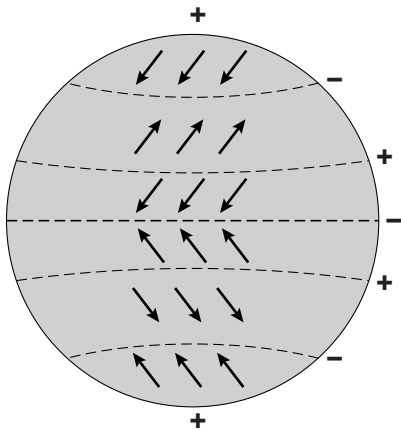
tekening 1

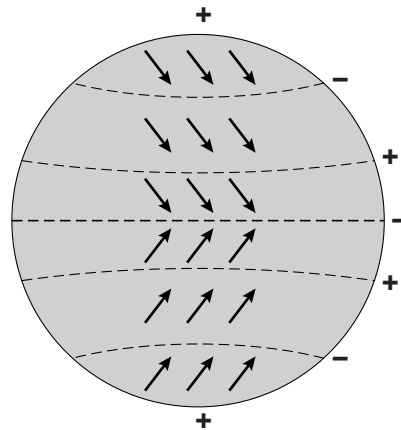
tekening 2

tekening 3

tekening 4

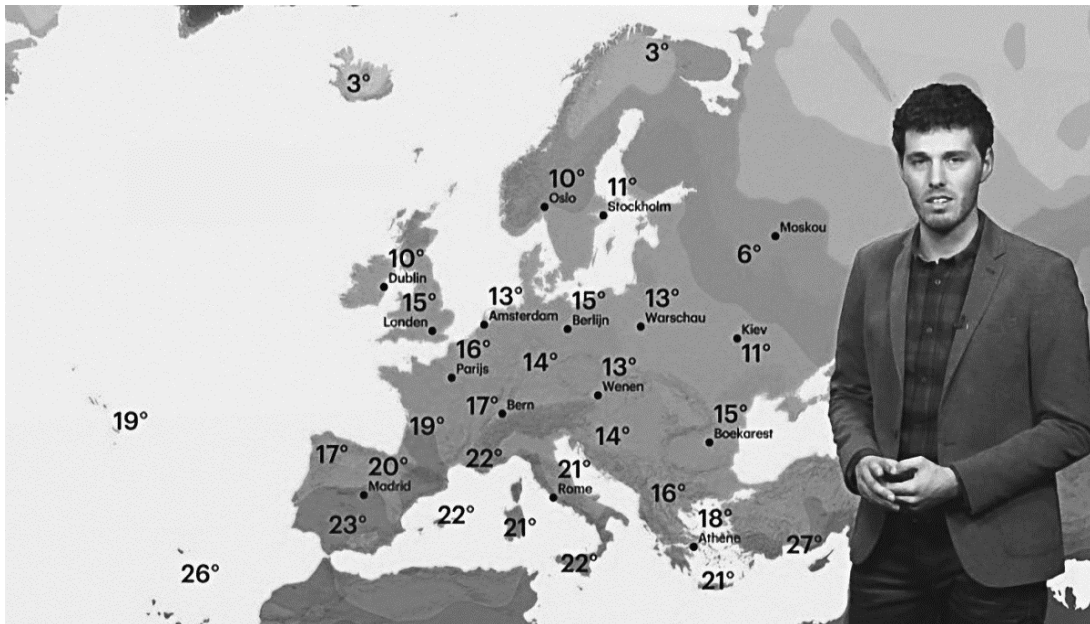

- 1p 1 Bekijk bron 1.
Welke tekening geeft de grote windsystemen op aarde juist weer?
- A tekening 1
  - B tekening 2
  - C tekening 3
  - D tekening 4

- 1p 2 Twee leerlingen doen een uitspraak over luchtdruk.
Uitspraak 1: hoe dichter de isobaren bij elkaar liggen, hoe zwakker de wind is die daar waait.
Uitspraak 2: in hogedrukgebieden stijgt de lucht op en is de kans op neerslag groot.
Wat is juist?
A Alleen uitspraak 1 is juist.
B Alleen uitspraak 2 is juist.
C Beide uitspraken zijn juist.
D Beide uitspraken zijn onjuist.

bron 2

Weerbericht van 13 oktober 2015

bron 3

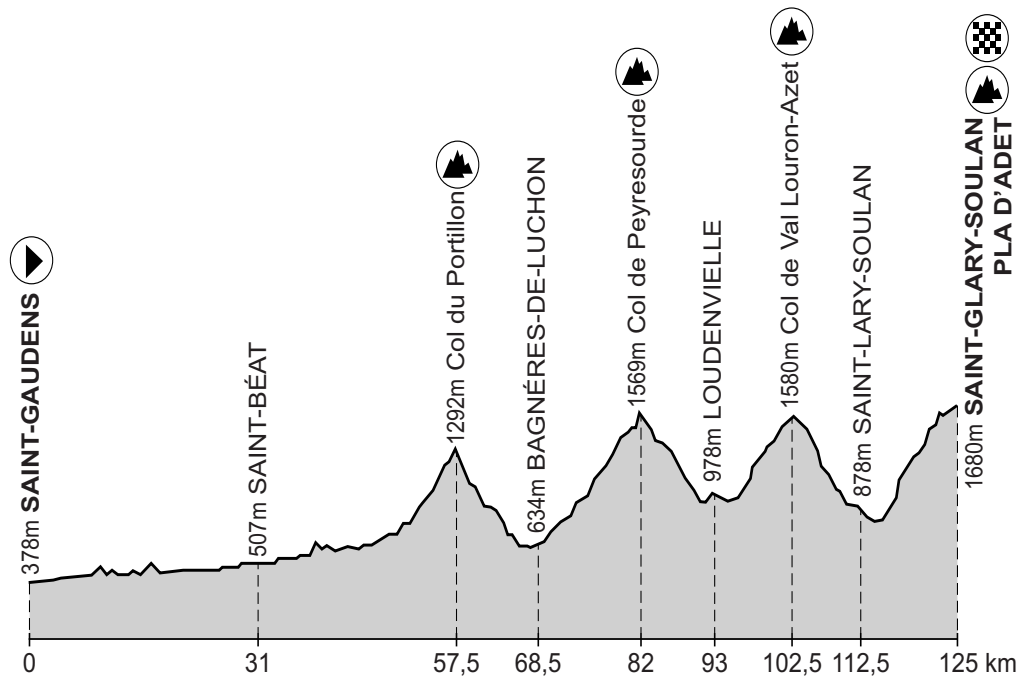
Weerpraatje bij het weerbericht van 13 oktober 2015

Het was erg koud vanmorgen. De fietsers gingen kleumend naar hun werk of school omdat de handschoenen thuis waren blijven liggen. Overdag warmt het niet voldoende op; de zon heeft nu ook minder kracht. Met een maximumtemperatuur van dertien graden is het te koud voor de tijd van het jaar doordat de wind uit het ... X ... komt.

- 1p 3 Bekijk bron 2 en lees bron 3.
Welke windrichting hoort op de plaats van ... X ...?
A noordoosten
B noordwesten
C zuidoosten
D zuidwesten

bron 4

Etappe 17 Tour de France 2014

1p 4 Bekijk bron 4.

In de zeventiende etappe van de Tour de France moesten de renners na Saint-Béat enkele behoorlijke steile bergtoppen in de Pyreneeën beklimmen. Het was een dag met rustig, stabiel weer. De temperatuur in Saint-Béat was tijdens deze etappe 24 °C.

Hoeveel graden kouder was het op de top van de Col de Peyresourde dan in Saint-Béat?

- A ongeveer 0,6 graden Celsius
- B ongeveer 1,0 graden Celsius
- C ongeveer 6,0 graden Celsius
- D ongeveer 10,0 graden Celsius

bron 5

Klimaattabellen van vier gebieden in Spanje

klimaattabel P

	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D
°C	8	9	10	11	13	16	18	19	17	14	11	9
mm	92	91	87	112	100	55	58	50	51	93	94	91

klimaattabel Q

	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D
°C	12	12	14	16	19	22	25	26	23	19	15	12
mm	19	27	25	34	32	23	4	8	41	66	42	34

klimaattabel R

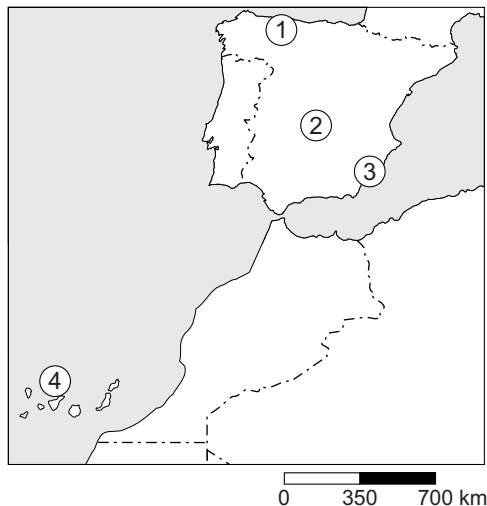
	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D
°C	6	7	10	12	16	21	25	24	21	15	10	6
mm	46	46	33	54	41	27	13	9	30	45	64	51

klimaattabel S

	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D
°C	18	18	19	19	21	22	25	25	24	23	21	19
mm	37	34	24	16	4	1	0	1	9	18	38	52

bron 6

Vier gebieden in Spanje

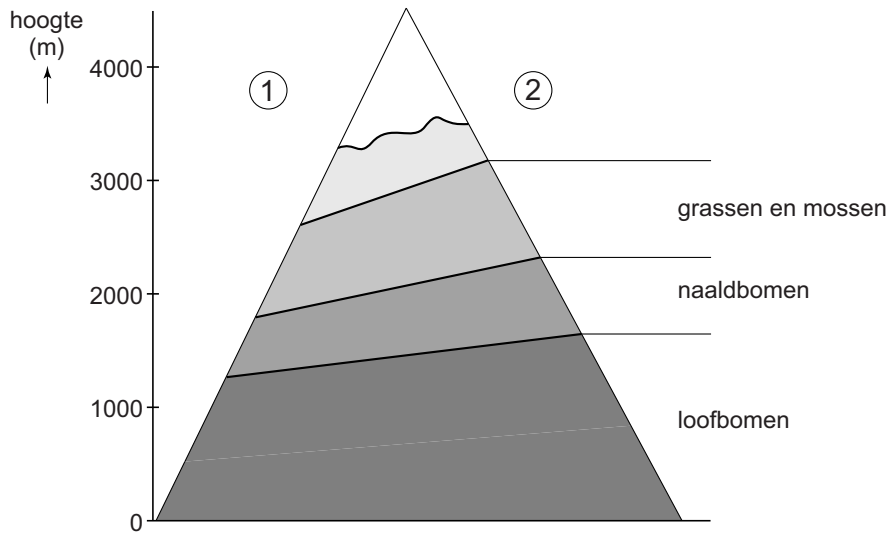
2p **5** Bekijk bron 5 en bron 6.

In bron 5 staan de klimaattabellen van vier gebieden in Spanje.

→ Neem de cijfers 1, 2, 3 en 4 van de gebieden uit bron 6 over op het antwoordblad en zet de juiste letter van de klimaattabel (P, Q, R of S) uit bron 5 erachter.

bron 7

Vegetatiegordels Pyreneeën

1p

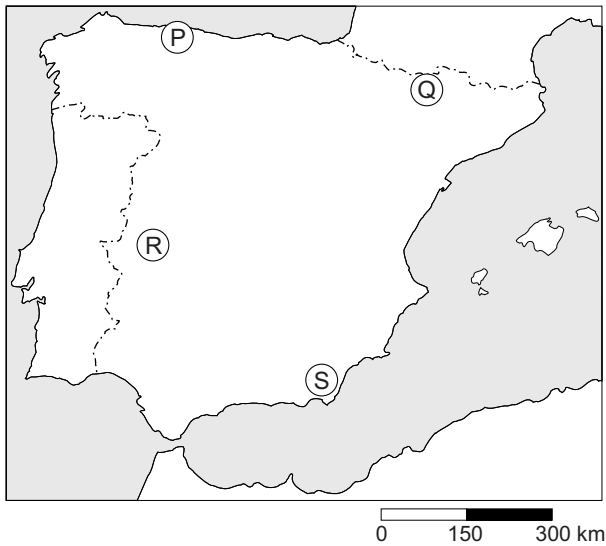
6 Bekijk bron 7.

In deze bron staan de vegetatiegordels van de Pyreneeën.

→ Geef eerst aan welke zijde, 1 of 2 in bron 7, de zonzijde is van de Pyreneeën. Geef daarna een argument voor je keuze.

bron 8

Vier gebieden in Spanje

bron 9

Vier vegetatiezones in Spanje

foto 1

foto 2

foto 3

foto 4

1p 7

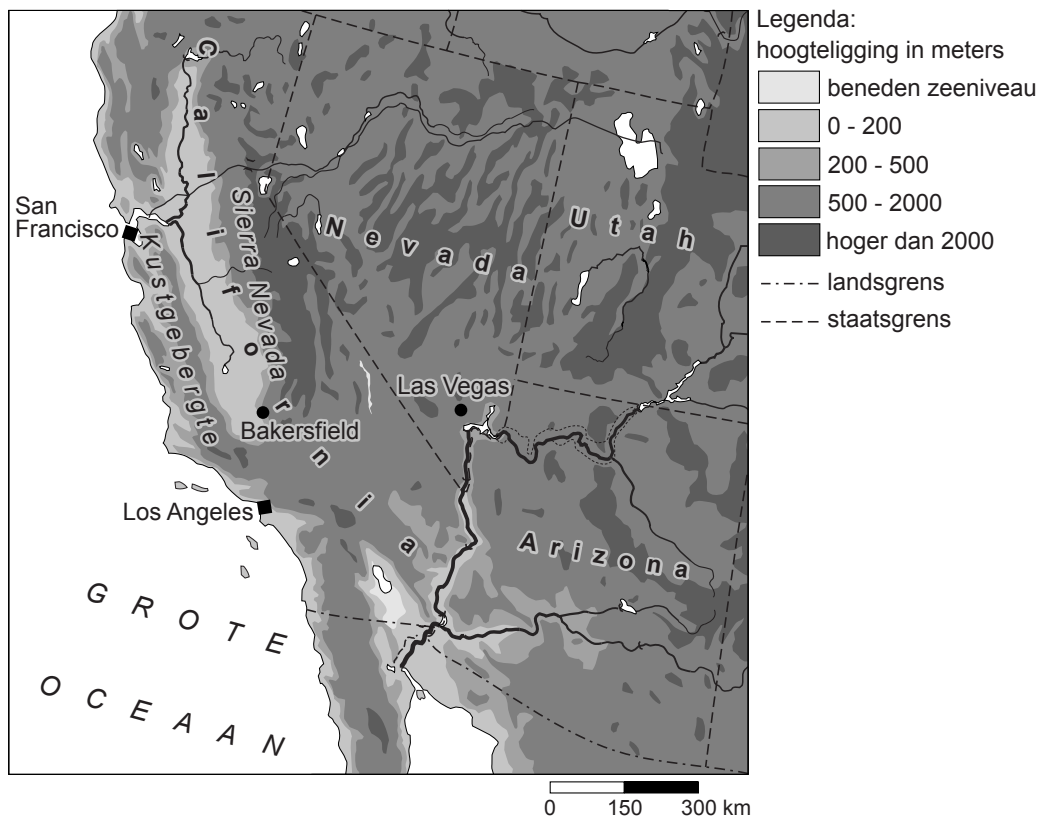
Bekijk bron 8 en bron 9.

Waar staan de letters P, Q, R en S van de gebieden uit bron 8 juist bij de foto's 1, 2, 3 en 4 uit bron 9?

	foto 1	foto 2	foto 3	foto 4
A	P	Q	R	S
B	P	R	Q	S
C	Q	S	P	R
D	Q	S	R	P
E	R	S	P	Q
F	R	S	Q	P

bron 10

Reliëfkaart van een deel van de Verenigde Staten

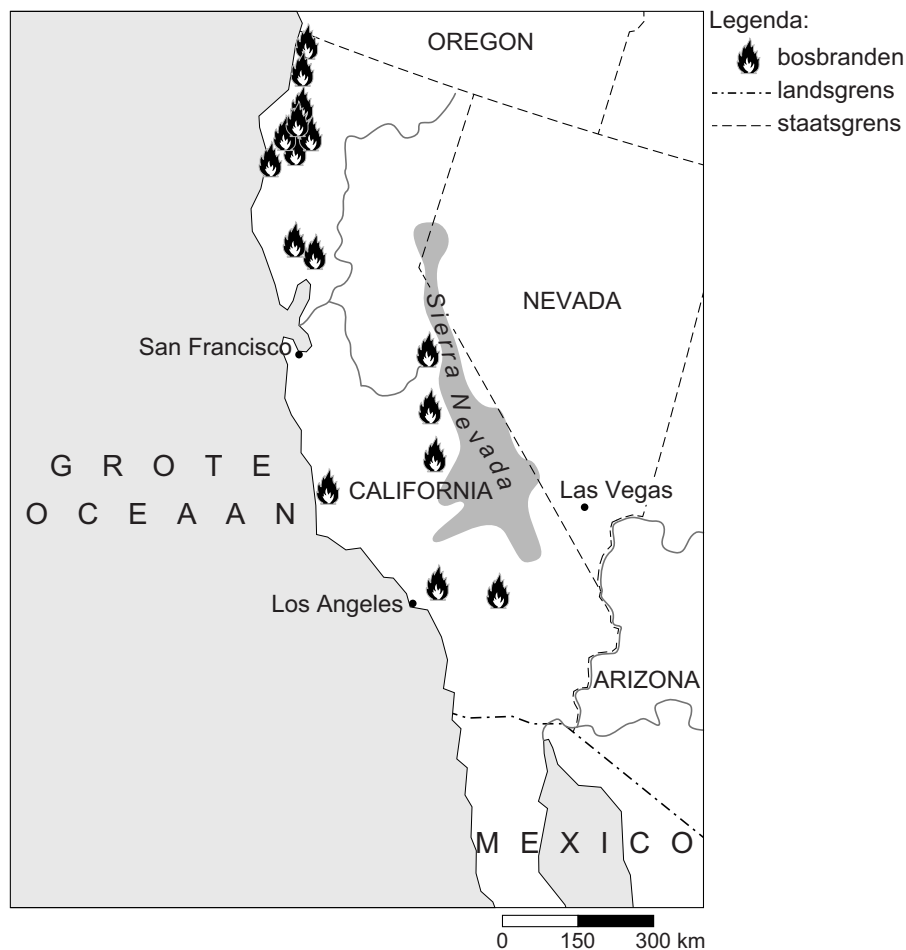
1p 8 Bekijk bron 10.

De stad Las Vegas ligt midden in de woestijn.

→ Geef met behulp van bron 10 de oorzaak waardoor er weinig neerslag valt in Las Vegas.

bron 11

Bosbranden in California, zomer 2015

bron 12

Artikel uit de krant, 2 augustus 2015

De staat California heeft al vele weken last van aanhoudende bosbranden. Met name in de afgelopen week laaiden er steeds meer branden op. Gouverneur Jerry Brown heeft inmiddels de noodtoestand uitgeroepen in de Amerikaanse staat aan de westkust. Door de ligging van een hogedrukgebied ten westen van de Sierra Nevada konden de bosbranden weken aanhouden.

2p 9 Bekijk bron 11 en lees bron 12.

→ Leg uit dat de ligging van een hogedrukgebied eraan heeft bijgedragen dat de bosbranden weken konden aanhouden.

Doe het zo:

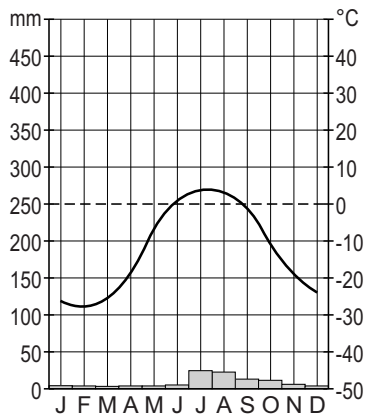
Geef eerst een weerverschijnsel dat hoort bij een hogedrukgebied.
Geef daarna aan waardoor dit weerverschijnsel leidt tot aanhoudende bosbranden.

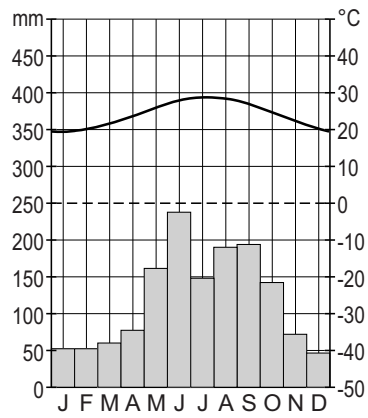
bron 13

Klimaatgrafieken van vier steden in de Verenigde Staten

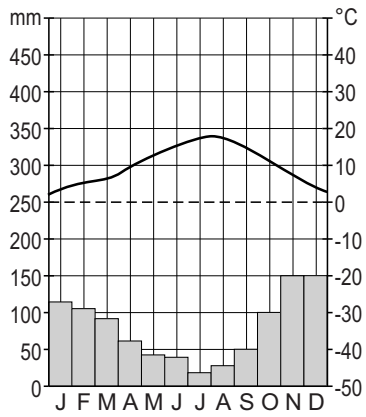
klimaatgrafiek 1

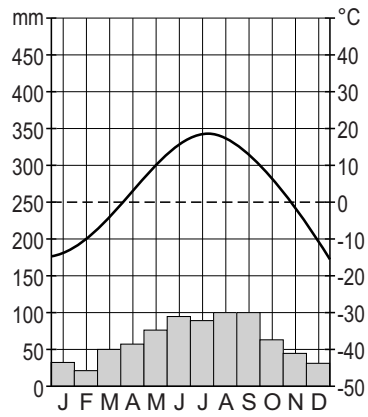
klimaatgrafiek 2

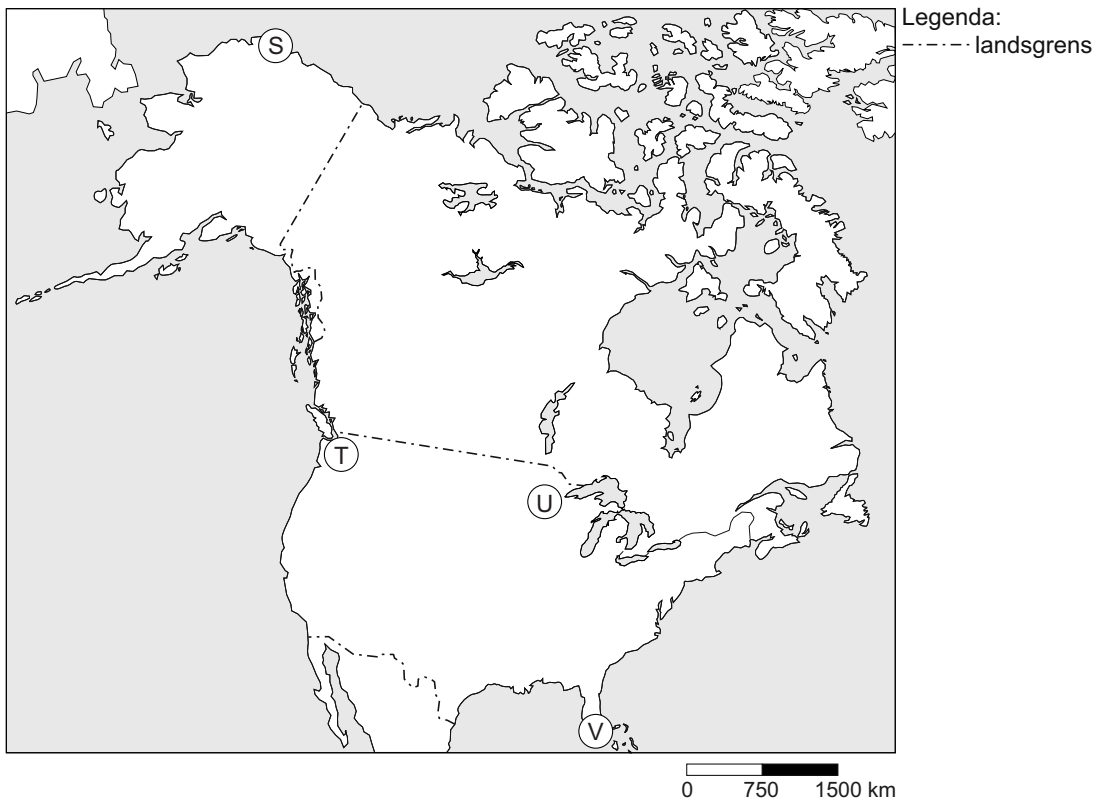
klimaatgrafiek 3

klimaatgrafiek 4

bron 14
Noord-Amerika

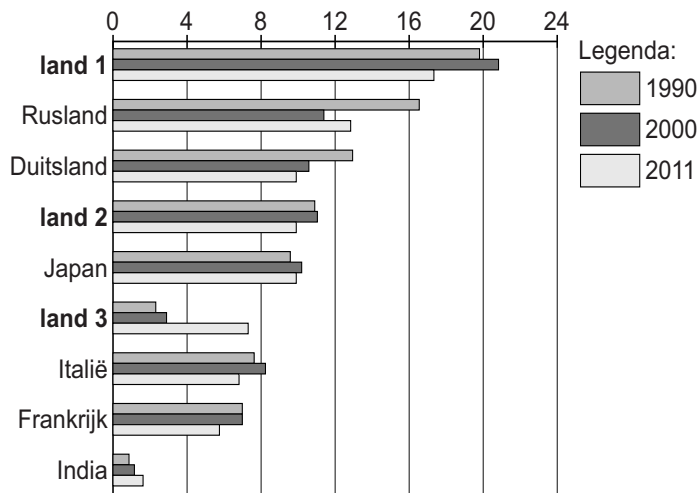

- 1p 10 Bekijk bron 13 en bron 14.
Waar staan de letters S, T, U en V van de plaatsen uit bron 14 juist bij de klimaatgrafieken 1, 2, 3 en 4 uit bron 13?

	klimaatgrafiek			
	1	2	3	4
A	S	T	U	V
B	S	U	V	T
C	S	V	T	U
D	V	S	T	U
E	V	T	S	U
F	V	U	T	S

bron 15

Uitstoot broeikasgassen in ton CO₂ per hoofd van de bevolking in 1990, 2000 en 2011

1p 11 Bekijk bron 15.

Deze bron laat de uitstoot van broeikasgassen per hoofd van de bevolking zien. In bron 15 zijn de namen van drie landen vervangen door de cijfers 1, 2 en 3.

Waar staan de namen van de landen juist bij land 1, land 2 en land 3 uit bron 15?

	land 1	land 2	land 3
A	China	Nederland	Verenigde Staten
B	China	Verenigde Staten	Nederland
C	Nederland	China	Verenigde Staten
D	Nederland	Verenigde Staten	China
E	Verenigde Staten	China	Nederland
F	Verenigde Staten	Nederland	China

bron 16

Tekst

De toenemende uitstoot van CO₂ is een oorzaak van de klimaatverandering.

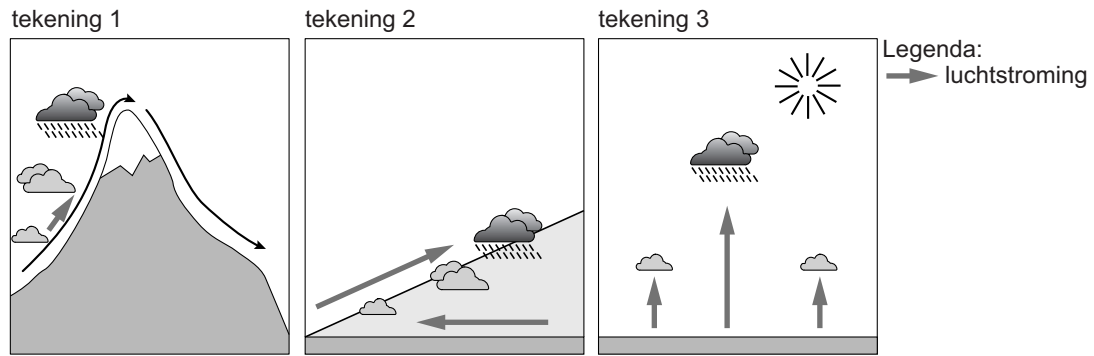
De grotere uitstoot wereldwijd wordt vooral veroorzaakt door de groei van het gebruik van ... **1** ... (*alternatieve energie / fossiele brandstoffen*).

Er zijn wereldwijd oplossingen bedacht om de CO₂-uitstoot te verminderen. Eén van de mogelijkheden om minder broeikasgassen uit te stoten is minder vlees consumeren.

Bij veeteelt komt veel ... **2** ... (*kooldioxide / methaan*) vrij uit mest.

Veel landen zijn druk bezig met duurzamere productie. Een duurzamere productie ... **3** ... (*verhoogt / verlaagt*) de ecologische voetafdruk per persoon.

- 2p 12 In de tekst van bron 16 staat achter de cijfers 1, 2 en 3 een keuzemogelijkheid.
→ Neem de cijfers 1, 2 en 3 uit bron 16 over op het antwoordblad en zet de juiste keuze erachter.

bron 17**Drie manieren waarop neerslag ontstaat**

1p 13 Bekijk bron 17.

In het deel van de Verenigde Staten waar veel tornado's voorkomen (Tornado Alley) komt één type neerslag het meest voor.

In bron 17 worden drie manieren waarop neerslag ontstaat weergegeven.

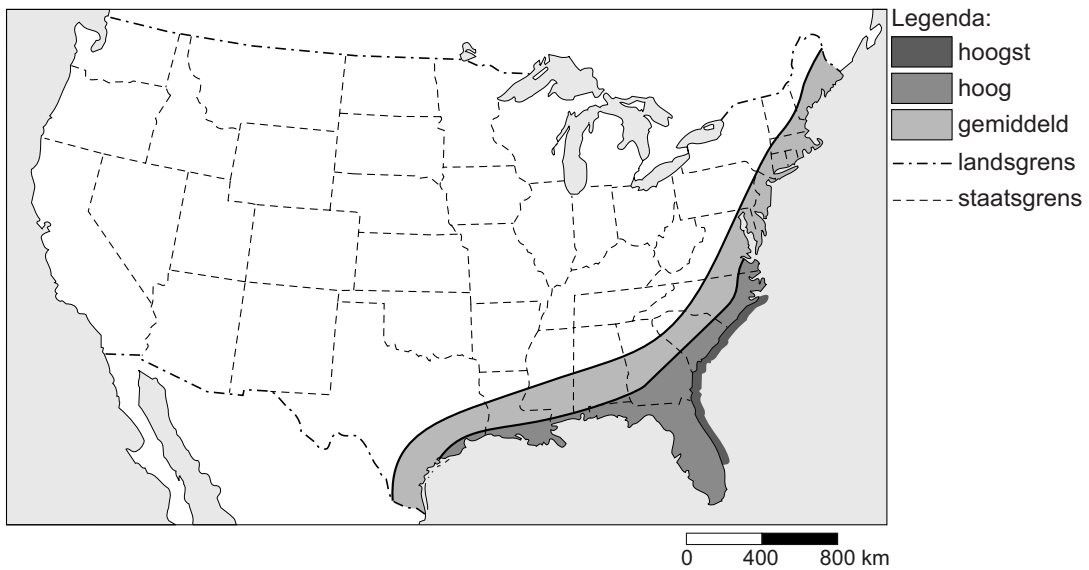
Waar staat het juiste type neerslag dat het meest voorkomt in

Tornado Alley met de juiste tekening uit bron 17?

	type neerslag	juiste tekening
A	frontale neerslag	tekening 1
B	frontale neerslag	tekening 2
C	stijgingsneerslag	tekening 2
D	stijgingsneerslag	tekening 3
E	stuwingsneerslag	tekening 1
F	stuwingsneerslag	tekening 3

bron 18

Orkaanactiviteit

bron 19

Tekst

Het orkaanseizoen in de Verenigde Staten loopt van ... **1** ... (*juni tot en met november / december tot en met mei*).

De overheersende windrichting is dan ... **2** ... (*zuidwest / zuidoost*).

Het type wind is dan ... **3** ... (*aanlandig / afluandig*).

- 2p **14** Bekijk bron 18 en lees bron 19.
In de tekst van bron 19 staat achter de cijfers 1, 2 en 3 een keuzemogelijkheid.
→ Neem de cijfers 1, 2 en 3 uit bron 19 over op het antwoordblad en zet de juiste keuze erachter.
- 1p **15** Tornado's en orkanen zijn allebei vormen van extreem weer. Orkanen leiden gemiddeld tot meer slachtoffers dan tornado's. Toch is hazard management bij tornado's lastiger dan bij orkanen.
→ Geef een reden waarom dat zo is.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.